

Protocol Gezondheid & Hygiëne

Kinderdagverblijf All4Kids

Versie februari 2020

Heelsumstraat 76

2573 NP Den Haag

Bij het protocol Gezondheid & Hygiëne horen de volgende schoonmaakschema's:

- Schoonmaakschema keuken
- Schoonmaakschema speelzaal
- Schoonmaakschema sanitair

1. Inleiding

Bij Kinderdagverblijf All4Kids hechten wij veel waarde aan hygiëne. Wij vinden het belangrijk dat het hygiënisch is. Door een goed hygiëne beleid te voeren proberen wij ziektes te voorkomen. Een goede hygiëne is de basis voor een goede gezondheid.

1.1 Wat is hygiëne?

Hygiëne is een verzamelnaam voor alle handelingen en handelingswijzen die ervoor zorgen dat mensen en dieren gezond blijven door ziekteverwekkers uit de buurt te houden.

1.1.1 Waarom is goede hygiëne in de kinderopvang belangrijk?

Jonge kinderen vormen een kwetsbare groep, bij het jonge kind is het afweersysteem nog volop in ontwikkeling. Via de andere kinderen en bijvoorbeeld door gebruik van gezamenlijk speelgoed komen zij vaker en op jonge leeftijd in contact met allerlei ziekteverwekkers. Hierdoor hebben kinderen die kinderopvang bezoeken een grotere kans om infectie ziekte op te lopen dan kinderen die thuis blijven.

1.2 Wat zijn micro-organismen

Micro-organismen zijn voor het blote oog onzichtbaar. Tot de micro-organismen behoren virussen, schimmels en gisten.

Micro-organismen komen vooral voor: op de huid, op meubelen, gebruiksvoorwerpen, in de lucht water, op en in voedsel. De meeste zijn onschuldig, sommige zijn juist weer nuttig. Een aantal micro-organismen is ziekteverwekkend. Als de mens hiermee in aanraking komt kan hij ziek worden. Alleen of iemand ziek wordt hangt af van een aantal factoren. Allereerst zijn de hoeveelheid micro organismen waarmee iemand besmet wordt van belang. Verder speelt het ziekmakend vermogen van het micro organisme een belangrijke rol. Of besmetting uiteindelijk tot een infectie leidt is mede afhankelijk van de conditie van de persoon. Een bepaalde besmetting kan bij de ene mens ziekte veroorzaken, de ander voelt zich niet lekker en een derde heeft nergens last van. Baby's en jonge kinderen hebben een verminderd weerstandsvermogen en zijn hierdoor gevoeliger voor infecties dan volwassenen. Ze worden doorgaans niet alleen eerder ziek, de gevolgen kunnen ook veel ernstiger zijn.

Onder gunstige omstandigheden kunnen micro-organismen uitgroeien tot grote aantallen. Om zich te vermeerderen hebben ze vocht en voedsel nodig (bijvoorbeeld vuil, huidschilfers, stof). De snelheid waarmee ze zich vermenigvuldigen is afhankelijk van de temperatuur. Bij een temperatuur tussen de 10 á 50 graden zijn de omstandigheden ideaal. Een goede hygiëne is erop gericht om besmetting te voorkomen en het aantal schadelijke micro-organismen tot een minimum te beperken.

1.3 Hoe verspreiden micro organismen zich?

- Via de handen;
- Via de lucht (via druppels door aanhoesten, huidschilfers of stof)
- Via voedsel en water;
- Via voorwerpen; zoals speelgoed, deurkruk, of beddengoed;
- Via lichaamsvloeistoffen (speeksel, braaksel, ontlasting of bloed);
- Via dieren zoals huisdieren en insecten.

1.4 Hoe kunnen gezondheidsrisico's worden beperkt?

Door extra aandacht te besteden aan hygiëne, kunnen gezondheidsrisico's worden beperkt. Het gaat daarbij niet alleen om een schone leefomgeving en een goede persoonlijke hygiëne, maar ook om het voorkomen van risicovol gedrag, waardoor micro organismen zich kunnen vermenigvuldigen. Om te voorkomen dat kinderen ziek worden is een gezonde leefomgeving van het binnen en buiten milieu van belang. Hierdoor blijft het aantal ziektekiemen tot een minimum beperkt. Daarnaast moet verantwoorde manier met voeding worden omgegaan. Wanneer er toch sprake is van een verhoogd risico op besmetting, door bijvoorbeeld zieke kinderen, besmet voedsel of een ongeluk met een open wond, moet er op een juiste manier door onze pedagogisch medewerkers gehandeld worden.

Wij besteden bij Kinderdagverblijf All4Kids extra aandacht aan hygiëne:

- Door op het kinderdagverblijf geen buitenschoenen te dragen (of schoenhoezen over buitenschoenen te dragen);
- Bij het schoonhouden van materiaal en omgeving;
- Bij maatregelen rondom bloed;
- Bij het klaarmaken en verstrekken van voedsel;
- Bij het verschoneren en toiletgebruik;
- Door het aanleren van een hoest en niesdiscipline;
- Schoonhouden van de zandbak.

1.5 Wassen

De leidsters zijn verantwoordelijk voor de was. Vuile vaatdoeken, handdoeken, washandjes e.d. worden in de wasmachine verzameld. Er wordt minimaal één keer per dag een was gedraaid en gedroogd.

Op Kinderdagverblijf All4Kids werken wij zoveel mogelijk met stoffen doeken. Wij houden ons aan de volgende normen:

- De hand-, vaat- en theedoeken worden elk dagdeel vervangen.
- De washandjes worden per kind eenmalig gebruikt en daarna direct in de was gegooid.
- De was wordt dagelijks op 60 °C gedaan.
- Knuffels en verkleedkleden worden 1x per maand op 30°C of 40°C gewassen, afhankelijk van het wasvoorschrift.

De was wordt dagelijks op 60 °C gedaan. Bijvoorbeeld:

- Washandjes 60 graden
- Beddengoed 60 graden
- Knuffels 40 graden
- Boxkleden 40 graden
- Bankhoes 30 graden

- Vaatdoeken op 60 graden, na gebruik met heet stromend water uitspoelen (in de keuken), in de was doen. Na gebruik altijd een schone vaatdoek pakken.

2. Persoonlijke hygiëne

Overdracht van micro-organismen is niet alleen te voorkomen door het opstellen van een schoonmaakschema. De persoonlijke hygiëne en met name het handen wassen speelt een belangrijke rol,.

2.1 Handhygiëne

Veel besmettingen worden via de handen over gedragen. Goede handhygiëne vinden wij van belang met name voor de kinderen, aangezien het ook een van de effectieve manieren is om besmettingen te voorkomen.

Handen wassen vindt plaats voor:

- Het begin van de werkzaamheden.
- Het aanraken en bereiden van voedsel.
- Het eten of het helpen bij het eten.

Handen wassen vindt plaats na:

- Iedere zichtbare verontreiniging van de handen.
- Hoesten, niezen en snuiten.
- Spelen in de zandbank.
- Toiletgebruik.
- Het verschonen van de kinderen.
- Contact met lichaamsvocht zoals; traanvocht, speeksel, snot, braaksel, urine, ontlasting en bloed.
- Het dragen van handschoenen.

Ieder kind (0-2 jaar) krijgt na het eten een eigen washandje, deze gaan daarna direct in de was.

- 2+ wassen hun handen na het eten.
- Let op! Deze opsomming sluit niet uit dat je ook op andere momenten je handen moet wassen.

2.2 Techniek handen wassen: werkwijze

0: Maak je handen nat met water uit een flink stromende kraan.

1: Voorzie je handen van een laag vloeibare zeep uit een dispenser, zonder het tuitje van de dispenser aan te raken.

2 t/m 7: Wrijf je handen gedurende 10 seconden goed over elkaar. Zorg dat vingertoppen, duimen en gebieden tussen de vingers en de polsen goed worden ingewreven.

8: Spoel je handen goed af.

9: Droog je handen af met een (wegwerpbaar) handdoek. Droog ook je polsen en de huid tussen je vingers.

10: Sluit de kraan bij voorkeur zonder die met je blote handen aan te raken. Gebruik tijdens het sluiten bijvoorbeeld een doekje.

NB: Belangrijk bij dikwijls handen wassen, is het gebruik van enigszins vette handcrème aan te raden, zodat de handen gaaf blijven ondanks het frequente wassen. Desinfectie van de handen is meestal niet nodig, behalve bij bloederige diarree en als er bloed op de handen is gekomen.

2.3 Zakdoeken

In de zakdoeken kunnen micro-organismen voorkomen die bij anderen ziekte kunnen veroorzaken. Gezonde 'dragers' kunnen bij het snuiten (katoenen) zakdoeken en handen besmetten. Daarom vinden wij het van belang om voor het snuiten uitsluitend papieren zakdoeken te gebruiken, die meteen na het gebruik worden weg gegooid in afsluitbare afvalbakken.

2.4 Handschoenen

Wegwerphandschoenen altijd dragen wanneer er kans bestaat op contact met bloed of eventueel besmet lichaamsvocht. Wegwerphandschoenen hoeven niet steriel te zijn. Na het gebruik van wegwerphandschoenen altijd nog de handen wassen.

2.5 Wondjes

Wondjes op handen zijn voorzien van een waterafstotende pleister. Bij verzorgende handelingen handschoenen dragen.

2.6 Nagels

De nagels zijn kort geknipt en schoon. Gelieve geen kunstnagels dragen. Onder lange nagels en geschilferde of gebrokkelde nagels kunnen zich micro organismen vermeerderen. Ook onder de kunstnagels kunnen micro organismen lang in leven blijven, ondanks regelmatig handen wassen.

2.7 Haar

De haren moeten schoon zijn. Lang haar in een staart of opgestoken dragen. Ook voor gezichtsbehaving, zoals baarden en snorren, geldt dat deze schoon en verzorgd moeten zijn.

2.8 Kleding

Kleding moet schoon en verzorgd zijn.

2.9 Ziekte

Wanneer een personeelslid langdurig ziek is of in uitzonderlijke gevallen wordt contact opgenomen met de bedrijfsarts.

2.10 Aanbrengen zalf/crème

Het aanbrengen van zalf/crème uit een potje wordt gedaan met spatels of rubberen handschoenen. Tubes, pomp- en knijpflacons hebben de voorkeur.

2.11 Handdoeken

De handdoeken worden elk dagdeel verschoont. Bij zichtbaar vuil, worden de handdoeken direct verschoond. Zie bijlage.

2.12 Schoonhouden van materiaal en omgeving

Wij hebben voor de groep een schoonmaakschema. In deze schoonmaakschema's zijn alle voorkomende schoonwerkzaamheden van de groep opgenomen. Het is verdeeld in dagelijkse, wekelijkse en maandelijkse schoonmaaktaken. Het schema wordt afgevinkt als de betreffende schoonmaakwerkzaamheden zijn gedaan. Let wel, het spreekt voor zich wanneer een pedagogisch medewerker ziet dat een stuk speelgoed vies is, maar het al die week is schoon gemaakt, hij/ zij het toch weer zal schoonmaken. Bestek en bekertjes worden na gebruik in de vaatwasser gedaan. De kinderen hebben een eigen beker, bord en bestek tijdens de maaltijd.

2.13 Hygiënemaatregelen bij gebruik fopspeen

- Reinig de fopspeen door regelmatig uitkoken
- Vervang de fopspeen regelmatig
- Gebruik de fopspeen zo min mogelijk
- Zorg voor eigen herkenbare fopspeen voor ieder kind
- Berg de fopspeen gescheiden van elkaar op in de spenenbak (in de koelkast)

2.14 Sieraden

Draag gedurende je werkzaamheden zo min mogelijk sieraden zoals ringen, armbanden en polshorloges. Sieraden kunnen infectieziekten overdragen. Doe je dit wel, zorg er dan voor dat de sieraden niet uitsteken en let extra goed op bij het handen wassen om de sieraden goed schoon te maken en af te drogen. Bij risicovolle handelingen, zoals het verschonen van een luier, wondverzorging en bereiden van voedsel worden sieraden afgedaan. Verwijder piercings als ze hinderlijk zijn bij het uitoefenen van je werkzaamheden of de behandeling/verzorging van de kinderen.

• 3. Schoonmaakmethoden

3.1 Droog schoonmaken

- Stof afnemen: Gebruik hiervoor een stofbindende of vochtige doek. Zo voorkom je dat stof in de lucht gaat dwarrelen.
- Stofwissen: Dit is het schoonmaken van een gladde vloer met een stofwisapparaat en een wegwerpdoek. Hiermee wordt stof en losliggend vuil verwijderd.
- Vegen: Dit is het schoonmaken van een gladde vloer met een bezem. Het nadeel van vegen is dat het vuil grotendeels wordt verplaatst. Een gladde vloer daarom liever stofwissen.

3.2 Nat schoonmaken

- Meubilair en voorwerpen schoonmaken met een sopdoek en een sopje van een huishoudelijk schoonmaakmiddel.
- Vloeren schoonmaken volgens instructie (zie instructie bij het schoonmaakschema).

3.3 Hoe schoon te maken

Nat schoonmaken doe je met een huishoudelijk schoonmaakmiddel:

- Middelen die eiwitten en vetten oplossen -> allesreiniger
- Een kalkoplosser voor kalkaanslag en urinesteen -> azijn

Hoe maken wij schoon?

- 1) Schoonmaken nadat de kinderen naar huis zijn.
- 2) Begin met schoon schoonmaakmateriaal.
- 3) Eerst droog schoonmaken. Werk altijd van schoon naar vuil en van hoog naar laag.
 - Slaapruijnte: Stof afnemen van planken, vensterbanken, bedjes. Vervolgens de vloer vegen, zuigen of stofwissen.
 - Speelruimte: Stof afnemen van planken, vensterbanken, overig meubilair. Vervolgens de vloer vegen, zuigen of stofwissen.
 - Keuken: Vloer vegen, zuigen of stofwissen.

Toiletruimte: Wastafels, lichtknopjes, deurkrukken, doorspoelknoppen, afvalbakken, toiletpot.

4) Maak een emmer met sopwater klaar. De temperatuur van het sopwater moet lauw zijn om te zorgen dat het schoonmaakmiddel goed oplost. Zorg voor een juiste dosering. Lees goed de gebruiksaanwijzing op de verpakking. Meng geen verschillende schoonmaakproducten, dit kan gevaarlijk zijn.

5) Vervolgens nat schoonmaken: nat afnemen, naspoelen met heet water en nadrogen met een schone doek.

- Slaapruijnte: Planken, vensterbanken, bedjes, deurkrukken.
- Speelruimte: Planken, vensterbanken, speelgoed, boxen, overig meubilair. Daarna alle vinger tasten; deurkrukken, kranen, etc.
- Keuken: Keukenkastjes, aanrecht, apparaten, koelkast, etc.
- Toiletruimte: wastafels, lichtknopjes, deurkrukken, doorspoelknoppen, afvalbakken, toiletpot.

6) Maak daarna een emmer met sop klaar om de vloer te dweilen. Vul ook een emmer met alleen water, waarin de mop kan worden uitgespoeld. Volgorde van schoonmaken: eerst de vloer van de slaapruijnte, dan de verblijfsruimte, de keuken en eindig in de toiletruimte. Na het soppen van de vloer naspoelen met water en eventueel nadrogen. Bij voorkeur aan de lucht laten drogen.

7) Als het sopwater zichtbaar vervuild is, moet het tussendoor verversd worden.

8) Na afloop van het schoonmaken het sopwater direct weggooien in een uitstortgootsteen. Als dit er niet is gebruik dan het toilet.

9) Schoonmaakmaterialen na gebruik goed schoonmaken:

Stofdoeken: stofbindende doek is voor eenmalig gebruik, vochtige doek na gebruik wassen op minimaal 60°C

- Stofwischer na gebruik reinigen, wisdoekje na gebruik wegwerpen. Stofwischer na gebruik ophangen.
- Emmers na gebruik schoonmaken met heet water en goed drogen.
- Sopdoeken na gebruik wegwerpen of wassen op 60°C.
- Toiletborstel na gebruik goed naspoelen en regelmatig vernieuwen.
- Moppen/dweilen na gebruik wassen op 60°C.

10) Laat nooit natte sopdoeken en dweilen in emmers achter om uitgroei van bacteriën te voorkomen.

11) Schoonmaakmaterialen en middelen buiten bereik van kinderen opbergen in een aparte werkkast met uitstortgootsteen. De werkkast zelf ook goed schoonhouden.

12) Er worden kortpolige vloerkleden gebruikt indien nodig.

13) Vaatdoeken (zie bijlage)

3.4 Desinfecteren

• 3.4.1 Waarom desinfecteren

Door te desinfecteren worden ziekmakende micro-organismen gedood of teruggebracht tot een niet ziekmakend aantal.

• 3.4.2 Wanneer desinfecteren

Desinfecteer alleen wanneer daar een reden voor is. Onnodig desinfecteren werkt ongevoeligheid in de hand. Dit betekent dat bacteriën en virussen beter bestand worden tegen desinfecteermiddelen.

Desinfectie is alleen nodig indien er sprake is van bloed:

- Als er sprake is van bloederige diarree
- Als er op een andere wijze sprake is van bloedcontact (bijv. bloedneus, wondjes, etc.)

• 3.4.3 Wat desinfecteren

Alle oppervlakken die in aanraking zijn gekomen met het bloed of de bloederige diarree.

Dit kan zijn:

- De toiletruimte; de toiletpot, de toiletbril, het verschoonkussen maar eventueel ook de kraan, wastafel, doorspoelknop.
- Textiel.

- Speelmateriaal, meubilair, vloer.
- Vergeet na afloop niet je eigen handen schoon te maken.

! Wanneer je handschoenen hebt gedragen is het voldoende de handen na te wassen met water en zeep. Wanneer je geen handschoenen hebt gedragen, moeten de handen na het wassen met water en zeep ook daarna gedesinfecteerd worden met handalcohol.

- **3.4.4 Waarmee desinfecteren**

- Kleine oppervlakken (max. ½ m²: aankleedkussen, speelgoed, thermometer): Alcohol 70%
- Grote oppervlakken (vloeren, meubilair): Het is niet te verwachten dat er sprake zal zijn zoveel bloed of bloederige diarree dat een ander middel dan alcohol 70% noodzakelijk is. Mochten er toch twijfels bestaan neem dan contact op met de GGD. Zij adviseren welk middel in welke oplossingsconcentratie nodig is.
- Voor de handen: Huiddesinfectans, bijv. handalcohol (70%)
- Textiel en speelgoed kunnen in de wasmachine (minimaal 60°C)
- Serviesgoed en eventueel andere materialen kunnen in de vaatwasmachine (minimaal 60°C)

- **3.4.5 Hoe desinfecteren?**

- 1) Voordat je iets gaat desinfecteren moet je dat eerst huishoudelijk schoongemaakt hebben.
- 2) Gebruik voor het desinfecteren bij voorkeur disposable schoonmaakmateriaal.
- 3) Trek handschoenen aan om de eigen handen te beschermen.
- 4) Een alcohol 70% -oplossing is direct klaar voor gebruik. Mocht er een ander desinfecterend middel nodig zijn neem dan contact op met de GGD. Meng geen verschillende schoonmaakproducten, dit kan gevaarlijk zijn.
- 5) Desinfecteer het oppervlak met de alcohol 70% oplossing en laat dit aan de lucht drogen. Mocht er een andere desinfecterend middel gebruikt worden dan kan de GGD toelichten hoe je dit op een juiste wijze moet gebruiken.
- 6) Na het desinfecteren het disposable sopdoekje weggooien.
- 7) Wees alert dat het desinfecterend middel buiten bereik van kinderen blijft.

- **3.4.6 NB**

- Dettol desinfectans is verboden bij de wet en mag derhalve niet worden gebruikt;
- Glorix is geen desinfectans maar een huishoudelijk schoonmaakmiddel.
- Bleekwater is inactief, heeft geen toelatingsnummer en kan dus beter niet gebruikt worden.
- Bij het uitbreken Hepatitis A is desinfecteren niet nodig maar volstaat schoonmaken met een huishoudelijk schoonmaakmiddel.

4. Bloed-bloedcontact

4.1 Wat te doen bij bloed

In het bloed van sommige personen is een virus aanwezig zoals het Hepatitis B- virus of het HIV-virus. Als kinderen met dit soort virussen besmet zijn, is dat meestal al voor of tijdens hun geboorte gebeurd. Indien bloed - bloedcontact ontstaat, kan men met deze virussen besmet worden. De kans op besmetting is klein en gebeurt niet als de huid intact is. Het hepatitis B en het HIV-virus zijn niet overdraagbaar via:

- Aanraken of kussen
- Gebruik van gezamenlijk servies

- Urine, ontlasting, speeksel, braaksel, traanvocht, of zweet, zolang er geen zichtbaar bloed aanwezig is.

4.2 Maatregelen ter voorkoming van bloed overdraagbare aandoeningen

1) Algemene hygiënemaatregelen.

2) Specifieke maatregelen

- Wegwerphandschoenen dragen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd.
- Dek wondjes af met een waterafstotende pleister.

Verwijderen van gemorst bloed:

- Met handschoenen aan bloed opnemen met een papieren tissue, de ondergrond schoonmaken met water en zeep en daarna desinfecteren met alcohol 70%.
- Linnengoed en kleding wassen op 60°C. Indien dit niet mogelijk is op het langste programma van 40°C wassen.

4.3 Wat te doen als er toch bloedcontact is geweest

- Wond goed uitspoelen met lauw stromend water en desinfecteren met betadine jodium en/of 70% alcohol
- GGD bellen.

5. Legionella

5.1 Wat is legionella?

De veteranenziekte wordt veroorzaakt door de legionellabacterie, die longontsteking tot gevolg kan hebben. Er bestaat ook een lichtere vorm: de legionella griep.

5.2 Waar komt de legionellabacterie voor?

De bacterie die de ziekte veroorzaakt, bevindt zich in zeer lage aantallen in de grond en in het (leiding) water, echter in zulke kleine aantallen dat de bacterie geen gevaar vormt. De legionellabacterie vormt pas een probleem als zij zich heeft kunnen vermenigvuldigen. Dit kan gebeuren in water met een temperatuur tussen 25 en 55°C. Hierbij kunnen grote aantallen bereikt worden als het water langere tijd stilstaat. Sterke stroming van water kan aangroei van de bacterie voorkomen. Als het water niet door het hele warmwatersysteem kan stromen, is het mogelijk dat het water blijft stilstaan in "dode hoeken". Op deze plaatsen kan verdere groei plaatsvinden.

5.3 Hoe raakt men geïnfecteerd?

De infectie wordt overgebracht door het inademen van de bacterie in zeer kleine druppeltjes water, verspreid in de lucht (nevel). De ziekte kan niet van de ene mens op de andere worden overgedragen en is niet besmettelijk. Het drinken vormt geen risico.

5.4 Waar moet je als kinderdagverblijf rekening mee houden?

Bij temperaturen boven de 60°C wordt de bacterie gedood. De legionellabacterie kan zich vermenigvuldigen in een warmwatertoestel met een voorraadvat, zoals boilers en bepaalde typen combiketels, waarin de temperatuur te laag is afgesteld. De temperatuur moet op minimaal 60°C zijn

afgesteld. Kinderdagverblijf All4Kids heeft echter een begrenzer op de boilers gezet i.v.m. mogelijke verbranding bij de kinderen.

- Warm water toestel: temperatuur moet afgesteld >60°C.
- Een geiser vormt geen risico. Dit toestel heeft geen voorraadvat, zodat de bacterie geen kans krijgt zich te vermenigvuldigen.
- Brandslang: hier kan water in blijven staan. Brandslang wordt alleen maar voor brand gebruikt.

5.5 Leidingen 10 minuten laten doorspoelen

indien deze langer dan een week niet zijn gebruikt. Denk aan de vakantieperiodes waarin een bepaalde speelruimte een tijd ongebruikt blijft. Of de tuinslang die incidenteel wordt gebruikt.

6. Voeding en hygiëne

Inleiding

Voedselinfecties veroorzaken jaarlijks bij meer dan een miljoen mensen in Nederland maag- en/of darmklachten. Hygiënisch werken is dan ook belangrijk om een voedselinfectie te voorkomen. Instellingen die voedsel bereiden voor anderen, moeten zich aan de wettelijke regels houden om de voedselveiligheid te kunnen waarborgen. De Inspectie gezondheidsbescherming waren en Veterinaire Zaken (voorheen Keuringsdienst van Waren) bezoekt kindercentra om te controleren of ze aan deze eisen voldoen. Je moet als instelling zorgen dat je het hele proces van voedselbereiding van inkoop tot afwas onder controle hebt en op een hygiënische wijze met het voedsel omgaat. Hiervoor moet je werkinstructies opstellen en regelmatig checklijsten invullen. Door middel van de ingevulde checklijsten kun je aantonen dat je het proces van de voedselbereiding onder controle hebt.

Bij voorkeur is een persoon verantwoordelijk voor het voedsel. Ten aanzien van de volgende deelprocessen moet je werkinstructies en checklijsten hebben:

- 1) Inkoop en ontvangst goederen
- 2) Opslag goederen (magazijn/koeling/vriezer).
- 3) Bereiden koude maaltijd (broodmaaltijd/salades).
- 4) Meenemen voedsel van thuis.
- 5) Opruimen en afwassen.
- 6) Schoonmaak

6.1 Inkoop en ontvangst goederen

- Let bij het kopen of ontvangen van goederen op de houdbaarheidsdatum en of de verpakking niet kapot is.
- Koude producten, zoals vlees en melk, moeten voldoende koel zijn (< 7°C).
- Ruim de binnen gekomen goederen direct na ontvangst op.

6.2 Opslag, magazijn, koeling en vriezer

- Schrijf altijd op het product wanneer je deze hebt opengemaakt, mag met een stift op de verpakking;
- De temperatuur van de koelkast/vriezer moet aan de buitenkant afleesbaar zijn of leg een thermometer boven in de koelkast. De temperatuur van de koelkast moet <7°C zijn, bij voorkeur 4°C.

- De temperatuur van de vriezer moet <18°C zijn.
- Meet wekelijks de temperatuur van de koelkast en de vriezer;
- Alle producten moeten zijn voorzien van een houdbaarheidsdatum
- Zet nieuw binnengekomen producten altijd achteraan (first in first out);
- Bewaar zelf ingevroren producten niet langer dan 3 maanden;
- Zet het magazijn/koelkast/vriezer niet te vol. Bestel niet te veel. Houd het overzichtelijk;
 - Verpakkingen moeten goed gesloten zijn;
 - Houdt levensmiddelen en schoonmaakmiddelen van elkaar gescheiden;
 - Let op een goede scheiding tussen rauw en bereide producten: rauwe producten onder in de koelkast en bereide producten boven in de koelkast;
 - Koelkast 1x per 2 weken schoonmaken. Vriezer 1x per 6 maanden ontdooien en schoonmaken.
 - Voorraadkast 4x per jaar schoonmaken.
 - Controle: maandelijks moeten bovenstaande punten worden gecontroleerd.
 - Etenresten (crackers/rijstwafels) worden afgesloten bewaard, kruimels opgeruimd.

6.3 Bereiden van de broodmaaltijd

- Was de handen. Laat ook de kinderen de handen wassen.
- Haal de producten zo kort mogelijk van tevoren uit de koeling.
- Zorg voor serviesgoed.
- Zet alle producten op tafel. Maak de porties niet te groot.
- Gebruik voor het pakken van de kaas en vegetarische producten een schone vork en/of lepel, die alleen daarvoor gebruikt wordt.
- Gebruik voor zoet beleg een schone lepel, niet met het tafelmes in de pot.
- Melkproducten niet te lang op tafel laten staan (maximaal een half uur buiten de koeling houden).
- Gebruikte materialen direct na het eten in de afwasmachine zetten.
- Rauwe producten/ingrediënten tot minimaal 75 °C verhitten in de kern.

6.4 Meenemen van eten/voedsel van thuis

- Eten en drinken wat koel bewaard moet worden (bijv. melk, melkproducten, brood met kaas en/of vleeswaren) direct na ontvangst in de koelkast plaatsen. Indien er geen koelkast in de verblijfsruimte aanwezig is kun je wellicht gebruik maken van een koelkast elders in het gebouw. Als er geen koelkast aanwezig is, dan geen bederfelijke producten mee laten nemen van thuis.
- Was voordat je het eten uitdeelt eerst de handen.
Laat de kinderen de handen wassen.
Haal het eten en drinken zo kort mogelijk voor het eten uit de koelkast
Ruim na het eten alles op, bewaar geen restjes.

6.5 Opruimen en afwassen

- Ruim na het eten de tafel op.
- Eten en drinken wat koel bewaard moet worden in de koelkast zetten.
- Etenrestjes van de borden verwijderen, eventueel voorspoelen op de hand met handwarm water.

- Machinale afwas: afwasmachine vullen (niet te vol zetten en zo indelen dat nergens water in kan blijven staan), afwasmachine instellen op 65°C, na afloop de schone vaat uit laten dampen en opruimen.
- Afwasmachine na gebruik schoonmaken (evt. etensresten uit het rooster verwijderen).

6.6 Schoonmaak

- Maak de keuken altijd schoon als er eten en/of drinken is klaargemaakt.
- Dagelijks afvalbakken legen en wekelijks nat schoonmaken.
- Maak de keuken volgens het schoonmaakschema schoon.

6.7 Flesvoeding en hygiëne

- Flesjes en fopspeen worden van thuis uit meegegeven en blijven op de groep;
- Ieder kind heeft per dag of per voeding een eigen fles en speen.
- De keuze van de fles en de verzorging ervan zijn belangrijk. De fles moet wijd en glad van binnen zijn; hij mag geen ribbels of oneffenheden vertonen. Tevens moet de fles een goed leesbare maatverdeling hebben. Kook een nieuwe fles voor het eerste gebruik uit. Spenen moeten liefst iedere zes weken vervangen worden.
- Voedselbereiding moet gescheiden van de verschoonplek plaatsvinden.
- Restjes babyvoeding niet bewaren en weer opwarmen; melkproducten bederven makkelijk.

6.8 Flesvoeding

• 6.8.1 Flesvoeding klaarmaken

- Was voor het klaarmaken van een voeding goed je handen met water en zeep en droog je handen;
- Voor het bereiden van babyvoeding is gewoon leidingwater (niet uit de geiser of boiler) geschikt, mits dit niet via loden leidingen wordt aangevoerd. Om te zorgen dat het kind de juiste hoeveelheid voedingsstoffen krijgt, is het van belang om de verhouding poeder/ water zoals deze op de verpakking staat aangegeven aan te houden.
- Per voeding wordt per fles de voeding kort voor gebruik klaargemaakt

• 6.8.2 Bewaren van flesvoeding

- De beste temperatuur voor het bewaren van vooraf bereide babyvoeding is 4°C. Het is van belang aandacht te besteden aan de temperatuur van de koelkast waarin bereide babyvoeding wordt bewaard door een thermometer in de koelkast te raadplegen. Het is af te raden om bereide babyvoeding langer bij kamertemperatuur te bewaren dan nodig is om het kind te voeden.
- Plaats de voeding in de koelkast, niet in de groentelade of deurvak in verband met een afwijkende temperatuur aldaar.

6.8.3 Flesvoeding verwarmen

- De ideale temperatuur voor flesvoeding is 37°C.
- Dit kan bereikt worden op de volgende wijzen:
 - Het flesje een paar minuten in een pannetje heet water zetten.
 - Met gebruik van een flessenwarmer. In de flessenwarmer mag geen water blijven staan vanwege groei van micro-organismen.
 - In de magnetron. Zet de fles hierin zonder dop of speen en verwarm de inhoud op de hoogste stand. Reken bij een vermogen van 700 Watt op 30 seconden per 100ml. De inhoud mag niet koken. Laat de fles dan even staan en schud hem vervolgens zodat de warmte goed wordt verdeeld.

- Controleer de temperatuur van de voeding door een beetje voeding op de binnenkant van de pols te druppelen. De flesvoeding dient net zo warm te zijn als de huid.

- **6.8.4 Na afloop van de voeding**

- Als de baby voldoende heeft gedronken, moet de fles direct omgespoeld worden met koud stromend water (van het keukenblok of in de keuken). Dit om indrogen en vastkoeken te voorkomen. Gebruik een flessenwisser als zichtbaar vuil achterblijft.

- De fles (met speen) wordt weggezet in de koelkast (mag liggend/staand, bacteriën hebben dan geen goede temperatuur om uit te groeien).

Voorafgaand aan de volgende voeding:

Spoel de fles om met warm water.

- **6.8.5 Flessen uitkoken**

Tegenwoordig luidt het advies: 'niet steriel maar schoon' en mogen flessen en spenen gewoon in de vaatwasser worden schoongemaakt. Aangezien door afwassen een smalle fles onvoldoende gereinigd kan worden, moet deze elke dag worden uitgekookt (bij voorkeur op het eind van de dag). Zo worden ook onzichtbare restjes verwijderd.

Dit kan gebeuren in:

- Specifieke uitkokers.
- Een pan kokend water, de flessen moeten 3 minuten uitgekookt worden.

Uitkoken in de magnetron wordt afgeraden omdat de hitte niet alle plekken in de fles bereikt en de fles niet voldoende schoon wordt. Niet alle bacteriën worden op deze wijze gedood. Als men toch de flessen in de magnetron wil uitkoken, moet dat direct na de voeding gebeuren. De flessen rechtopstaand in de magnetron plaatsen, $\frac{3}{4}$ vullen met water en een paar minuten door laten koken. Uitkoken is niet leeftijdsgebonden, dit geldt voor alle leeftijden.

- **6.7.6 Spenen**

- Spenen moeten liefst iedere zes weken vervangen worden.
- Na iedere voeding moet de speen onder de kraan schoongemaakt worden en droog bewaard worden. Dit kan bijvoorbeeld in een afgesloten bakje in de koelkast of omgekeerd in de afgesloten zuigfles.
- Een keer per week moeten de spenen 3 minuten uitgekookt worden in een pan water.
- Dit kan ook in de magnetron, in een kommetje met water.

6.9 Moedermelk

- **6.9.1 Bewaren van moedermelk**

Moedermelk blijft maar 2 dagen goed in de koelkast, mits de temperatuur 4°C is. Bevroren moedermelk kan het best langzaam ontdooid worden in de koelkast of onder lauw stromend water. Zet de kraan niet te heet, omdat dan antistoffen verloren kunnen gaan. Eenmaal ontdooid moedermelk moet binnen 24 uur gebruikt worden. Het kan niet opnieuw ingevroren worden.

- **6.9.2 Moedermelk verwarmen**

Afgekolfde moedermelk kan net als flesvoeding worden opgewarmd in een flessenwarmer, of 'au bain marie' in een pannetje met warm water. Hierbij is het belangrijk dat de moedermelk niet warmer wordt dan 30-35 °C. Dit is een goede drinktemperatuur. Afgekolfde moedermelk verliest

beschermende stoffen bij temperaturen boven 50 °C. Hoe lang een fles met moedermelk voor het opwarmen in de magnetron moet, is afhankelijk van de hoeveelheid melk en het vermogen van de magnetron.

Een globale richtlijn is een fles met 100 ml circa 30 seconden te verwarmen bij een vermogen van 600 Watt. Om de warmte goed te verdelen, moet de fles halverwege en aan het eind van de verwarmingstijd even goed geschud worden.

Controleer voor de veiligheid altijd de temperatuur van de melk met een druppeltje op de binnenkant van je pols.

7. Toiletgang/verschoning 0-4

Kinderen moeten begeleid worden in het naar de wc gaan totdat zij alle handelingen zelfstandig kunnen uitvoeren. Op maat geplaatste toiletputten met bril hebben de voorkeur omdat de kinderen daar goed en aangenaam op kunnen zitten, waardoor de handelingen gerichter uitgevoerd kunnen worden.

- Leer de kinderen plaats te nemen zonder de handen op de pot te zetten.
- Sluit de eventueel aanwezige deksel bij het doorspoelen om verneveling van water met bacteriën tegen te gaan.
- Na toiletbezoek handen wassen bij een op maat geplaatste wastafel in de directe nabijheid.
- Stromend water en vloeibare zeep gebruiken en goed (leren) afdrogen
- Potjes zijn niet toegestaan.

7.1 Hygiëne verschonen

- Verschonen moet strikt gescheiden zijn van voedselbereiding.
- Verschonen moet gebeuren op een verschoontafel (niet op grond/zandtafel etc.)
- In de directe nabijheid van de verschoongelegenheid moet een eigen wasgelegenheid zijn.
- Verschonen gebeurt op een aankleedkussen dat intact is.
- Na het verschonen worden de handen gewassen met vloeibare zeep
- Luiers na gebruik direct in een gesloten luieremmer (bij voorkeur pedaal) deponeren. De afvalcontainer na ieder dagdeel legen.
 - Poepluiers in een luierzakje doen.

7.2 Reinigen van het verschoonkussen (schoonmaak wegwerpdoekjes)

Er zijn twee opties voor het schoonmaken van het verschoonkussen:

- 1) Er wordt gebruik gemaakt van een handdoek op het verschoonkussen. Deze gaat na ieder gebruik in de was. Het verschoonkussen moet na ieder dagdeel gereinigd worden.
- 2) Er wordt niets op het verschoonkussen gelegd. Het verschoonkussen wordt na iedere verschoning huishoudelijk gereinigd.

Het reinigen van het verschoonkussen kan op de volgende wijzen:

- Gebruik wegwerp schoonmaakdoekjes (heeft de voorkeur)
- Er wordt een oplossing gemaakt (van een allesreiniger in water) in fles of plantenspuit. Een reinigingsmiddel blijft lange tijd werkzaam.

NB: Label de fles of de plantenspuit zodat je altijd weet wat de inhoud is. Ververs het sopje dagelijks en reinig ook de spuitmond goed.

- Dit breng je aan op een wegwerpdoekje (of een niet wegwerpdoekje dat na ieder gebruik in de was gaat).

NB: Als er gebruik wordt gemaakt van een plantenspuit moet er op gelet worden dat de oplossing in de plantenspuit niet vernevelt (van dichtbij op het doekje spuiten).

- Er kan ook een oplossing (van allesreiniger in water) in een sopemmertje worden klaargemaakt. Je moet dan wel rekening houden dat dit sopje snel vies wordt als je er een gebruikt sopdoekje in laat staan. Daarom gebruik maken van disposable schoonmaakmateriaal en het sopje maximaal 2 uur laten staan. Zorg dat de sopemmer buiten bereik van kinderen blijft.

- Vervolgens het verschoonkussen naspoelen met heet water en nadrogen met, bij voorkeur, een wegwerpdoek. Er kan gebruik worden gemaakt van een katoenen handdoek (deze moet na ieder dagdeel in de was).

NB: Het verschoonkussen mag niet gereinigd worden met billendoekjes. Je brengt dan een crème aan op het verschoonkussen die een broedplaats kan zijn voor micro-organismen.

8. Hoest- en niesdiscipline

Micro-organismen verspreiden zich op vele wijzen. Een van de verspreidingswegen is via de lucht. Stel dat een kind of leidster bepaalde micro-organismen in de neus-keelholte bij zich draagt. Deze micro-organismen kunnen zich verspreiden via kleine, in de lucht zwevende vochtdruppeltjes, afkomstig uit de neus-keelholte van het zieke kind/leidster door bijvoorbeeld niezen of hoesten. Verspreiding kan ook veroorzaakt worden via afscheiding uit mond en neus. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een kind dat een snottebel wegveegt, speelgoed vastpakt wat direct daarna weer door een ander kind vastgepakt wordt.

Als hierbij ook nog sprake is van een slechte ventilatie, waardoor er weinig verse zuurstof wordt aangevoerd, blijven de micro-organismen “zweven”. De overdracht van micro-organismen via de lucht moet dus beperkt worden. Leer de kinderen de volgende maatregelen aan:

- Niet hoesten of niezen in de richting van een ander. Leer ze het hoofd weg te draaien of het hoofd te buigen.
- Een hand voor de mond en neus houden en de handen direct hierna te wassen of niezen/hoesten in de elleboogholten.
- Op tijd snuiten, om de snottebelverspreiding te voorkomen.
- Handen wassen na het hoesten/niezen.
- Gebruik papieren zakdoekjes, gooi deze na gebruik weg in een afsluitbare afvalbak, bij voorkeur met de voet bedienbaar.

GEEF ALS PEDAGOGISCH MEDEWERKER HET GOEDE VOORBEELD, GOED VOORDOEN BETEKENT OOK GOED VOLGEN!!!

8.1 Aanvullende regels zieke kinderen

- Zieke kinderen krijgen een eigen beker en bestek.
- Een ziek kindje met koortslip mag geen lichamelijk contact maken met andere kindjes.
- Bij kinderen die aan wondjes/blasjes krabben, wordt extra aandacht aan handhygiëne besteed.
- Dagelijks worden de bedden verschoond; een kind slaapt, als het meerdere slaapmomenten heeft, in hetzelfde bedje.
- Dekentjes worden dagelijks verschoond.
- Kinderen slapen in hun eigen slaapzakjes, deze worden wekelijks gewassen, als ze zichtbaar vuil zijn, direct wassen.

Pedagogisch medewerkers dragen er ook zorg voor dat:

- Hoesjes/kapjes gebruikt worden om te voorkomen dat de thermometer verontreinigd raakt;
- Spatels, vingercondooms of rubber handschoenen gebruikt worden bij het gebruiken van crème of zalf;
- Bij voorkeur tubes of wegwerpflacons gebruikt worden;
- Gemorst bloed met handschoenen aan verwijderd wordt;
- De ondergrond met water en zeep schoongemaakt wordt;
- Het verontreinigde oppervlak schoongespoeld en nagedroogd wordt;
- Het oppervlak daarna met ruim alcohol 70% gedesinfecteerd wordt;
- Wondjes met een waterafstotende pleister afgedekt worden;
- Pleisters regelmatig (of wanneer ze doordrenkt zijn) verwisseld worden;
- Met bloed bevulde kleding en linnengoed op 60°C gewassen wordt;

9. Binnen- en buitenmilieu

9.1 Binnenmilieu

Het binnenmilieu is de leefomgeving binnen in een gebouw, een gezond binnenmilieu is met schone lucht, een aangename temperatuur en een aangenaam geluidsniveau. Als er onvoldoende aandacht wordt besteed aan de binnenlucht dan kan dit zorgen voor stress, allergieën en snellere verspreiding van ziekteverwekkers.

Een gezonde binnenlucht betekent dat de lucht schoon, fris is, weinig stofdeeltjes en ziekteverwekkers bevat. De temperatuur mag niet te hoog of te laag zijn, de lucht moet steeds verversen worden en de vochtbalans moet goed zijn. Vervuilde lucht is niet gezond voor de bezoekers van Kinderdagverblijf All4Kids.

Om de binnenlucht schoon en vers te houden is het nodig om de hele tijd de lucht te verversen. Het verversen van de lucht kan door te ventileren of door te luchten.

- **9.1.1 Ventileren**

Ventileren is het voortdurend verversen van lucht. Dit doen we door de ventilatieroosters altijd open te zetten, ook wanneer de ruimtes leeg of buiten gebruik zijn. Er is een CO₂ gestuurde ventilatiesysteem aanwezig die door middels van luchtkanalen alle ruimtes voorziet van verse lucht. Dit ventilatiesysteem is continu aan en kan in een hogere of lagere stand gezet worden.

- **9.1.2 Luchten**

Luchten is het verversen van alle (vervuilde) binnenlucht. Dit doen we door ramen en/of buitendeuren open te zetten.

Om de kwaliteit van de lucht te meten en ook de temperatuur te meten wordt er gebruik gemaakt van hygrometers die voorzien zijn van een thermometer. Deze zijn geplaatst in elke ruimte waar de kinderen en andere bezoekers verblijven. Om de CO₂ waarden te kunnen aflezen zijn er CO₂ melders geplaatst in zowel de groepsruimten als de slaap ruimte. Om te zorgen dat de lucht binnen zo gezond mogelijk blijft, maken wij gebruik van een luchtreiniger.

Ideale waarden zijn voor de temperatuur: **20°C** in de groepsruimten en **15°C a 18°C** in de slaapkamers. In de ruimtes mag de temperatuur niet onder de **17°C** en niet boven de **27°C** graden

uitkomen om een gezond binnenmilieu te kunnen garanderen. Ideale waarden voor de luchtvochtigheid zijn tussen de **30%** en **70%** (bron RIVM).

Bij een te hoge CO₂ waarde kunnen klachten zoals hoofdpijn, slaperigheid en concentratieverlies ontstaan. Ook is het voor de gezondheid niet bevorderlijk, vooral bij mensen met astma of allergieën. Deze waarde moet volgens de nieuwe regels onder de 1000 ppm blijven.

Bij All4Kid hebben we afgesproken dat we regelmatig, de CO₂ meter controleren. Ons CO₂ meter 3 lampjes in de kleuren groen, oranje en rood (indicatoren voor het aanwezige CO₂ gehalte). De ideale waarde voor een gezonde binnenklimaat is 600 ppm (parts per million). Indien het CO₂ gehalte te hoog is gaat het lampje op oranje of rood en dan moet er extra gelucht worden door de mechanische ventilatie hoger te zetten en/of een raampje open te zetten. De pm'ers dienen te weten dat er (extra) gelucht moet worden als het lampje op lichtgroen, oranje en rood is. In de teamoverleggen wordt er extra aandacht aan het luchten gegeven zodat alle medewerkers op de hoogte zijn van de afspraken. Nieuwe medewerkers krijgen instructies van ervaren medewerkers over de werking van de CO₂ meter.

Voorbeeld Stappenplan bij lichtgroen, oranje en/of rood:

1. Staan de roosters open? Nee? Zet deze open. Staat de mechanische ventilatie hoger?
2. Doe het raampje open.

Let op, in de wintermaanden en bij zeer koude temperaturen moet je de groepstemperatuur goed in de gaten houden dat deze niet onder de 18 graden komt. Als het co₂ gehalte weer op peil is kan het raampje dicht.

3. Tijdens het samenvoegen van de twee groepen worden de meters extra gecontroleerd op de juiste waarden en nemen onze pm'ers daar de juiste maatregel.

Te nemen maatregelen:

- Bij een te droge lucht: natte doeken op de verwarming leggen
- Bij teveel vocht: extra luchten
- De temperatuur in de slaapruiimte is ingesteld op 17 °C
- Tijdens bewegingsspelletjes wordt er extra geventileerd
- In de kinderopvang is roken verboden
- Er wordt alleen lijm op waterbasis gebruikt
- Er wordt geen wasbenzine, terpentijn, verf, verfoplosmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddel gebruikt.
- Er wordt geen verf, boenwas of vlekkenwater gebruikt waar kinderen bij zijn.
- Er worden geen sterk geurende producten gebruikt.
- Ventilatioeroosters worden drie maandelijks gereinigd.
- Droogbloemen, knutselwerkjes e.d. die niet gereinigd kunnen worden, worden na een maand verwijderd of meegegeven naar huis.
- Niet wasbaar textiel wordt voorzien van een mijtwerende hoes.

• 9.1.3 Planten

Indien er planten aanwezig zijn wordt er op gelet dat:

- Ze allergeen zijn;
- De potgrond jaarlijks verschoond wordt;
- Ze niet giftig zijn;
- Potten en schotels met schimmelvorming direct worden vervangen of gereinigd;
- Het stof wekelijks wordt verwijderd van de planten;

- Planten met harige bladeren worden verwijderd (bijv. Geraniums en Kaapse violen);
- Er geen planten worden aangeschaft die allergeen stuifmeel verspreiden.
- **9.1.4 Extra maatregelen binnenmilieu**
 - Extra ventileren tijdens bewegingsspelletjes
 - Indien mogelijk, gedurende de nacht ventileren (als dat vanwege vandalisme of inbraak niet kan, zet dan in de vroege ochtend de ramen en deuren wijd open)
 - Ramen van te warme ruimtes, waar de zon opstaat, voorzien van zonwering
 - Ramen en deuren wijd openzetten als het binnen warmer wordt dan 25°C
 - Waar mogelijk gesloten opbergruimtes gebruiken
 - Schoolborden met een vochtige doek schoonmaken (niet met een borstel)
 - Wekelijks stof van stengels en bladeren van kamerplanten afspoelen (als er kamerplanten zijn)
 - Hoger gelegen oppervlakken worden wekelijks gereinigd
 - Verticale oppervlakken worden maandelijks gereinigd
 - Bij de inrichting van de ruimte stofnesten voorkomen (meubilair op poten aanschaffen waartussen het gemakkelijk schoonmaken is, of constructies die precies op de vloer aansluiten/ meubels staat vast tegen de wanden)
 - Langere tijd stofzuig/ boenwerk buiten groepstijd of in afwezigheid van kinderen organiseren
 - Klus – e.a. reparatiewerkzaamheden bij voorkeur buiten groepstijd in overleg met leidinggevende en/of in afwezigheid van kinderen (bijv. wanneer de kinderen buiten spelen)
 - Er wordt alleen gestofzuigd op momenten dat er geen kinderen zijn of tijdens het stofzuigen de ramen wijd opengezet worden of als de stofzuiger een HEPA- filter heeft
 - Bij handmatig stofwissen worden stofbindende doeken gebruikt
 - Grote schoonmaakwerkzaamheden gebeuren buiten groepstijden wanneer de kinderen niet aanwezig zijn

9.2 Buitenmilieu

- Bij overlast van wespen kan er een hor voor de deur worden geplaatst.
- Bij buiten drinken worden rietjes gebruikt om te voorkomen dat een bij of wesp in de mond van een kind terechtkomt.

9.2.1 Zandbakken

De zandbak moet op een rustige plaats liggen. Bij voorkeur half in de schaduw en half in de zon. Plaats een zandbak nooit in een donkere hoek of op een vochtige plaats. Het zand blijft dan vochtig, waardoor kinderen er niet in kunnen spelen en er meer groei van micro-organismen is.

De zandbak moet afgeschermd kunnen worden met een net of gaas om honden en katten te beletten het zand te bevuilden met uitwerpselen. De mazen van gaas of net moeten klein genoeg zijn om vooral katten tegen te houden. Het net moet strak gespannen zijn zodat het niet op het zand ligt.

Naast vervuiling door honden/kattenpoep heb je meer soorten vervuiling:

- Fysisch (glas, sigarettenpeuken)
- bacteriologisch (bladeren etc)
- Microbiologisch (schimmels)

Zon, regen en wind zorgen voor een natuurlijke reiniging van het zand. Bij voorkeur de zandbak niet afdekken met een plank of deksel omdat het zand hierdoor erg vochtig blijft en er schimmelvorming kan ontstaan.

Welk zand

- Zand moet goed vormbaar zijn bij een zekere mate van vochtigheid.
- Zand mag niet geel afgeven aan handen of kleren.
- Het gehalte organische stof (planten resten) moet laag zijn.
- Meestal wordt duinzand of bergzand gebruikt als meest ideale zand om mee te spelen.
- Rivierzand is te grof en daarom niet geschikt als speelzand.

Verversen van het zand

Het zand moet minimaal één maal per jaar verversed worden bij voorkeur voor het begin van het speelseizoen. Zand kan ook gestoomd worden. Dit is echter erg duur.

Hygiëne eisen

- 1) Niet eten en drinken in de zandbak
- 2) Kleding uitkloppen na het spelen in de zandbak.
- 3) Apart speelgoed voor de buitenzandbak. Speelgoed na het spelen opbergen in berging buitenspeelgoed. Buiten speelgoed 4x per jaar schoonmaken.
- 4) Na spelen in de zandbak handen wassen

• 9.2.2 (Kroes)haar en zand

Het komt regelmatig voor dat ouders niet willen dat hun kind(eren) in de zandbak spelen. Zand kan vervelend zijn om uit kroeshaar te wassen. Daarom vragen wij kinderen wiens ouders niet willen dat hun kind in de zandbak speelt om een plastic muts te dragen.

9.3 Ongedierte (preventie)

- Plaagdieren worden uit het gebouw geweerd door kieren en naden af te dichten;
- Etenresten worden afgesloten bewaard en kruimels worden direct opgeruimd;
- Afval wordt in gesloten containers of zakken opgeborgen
- Bij overlast van vliegen wordt een vliegenlamp gemonteerd op de plaats waar vliegen het gebouw binnen komen
- Eventuele uitwerpselen van ongedierte worden direct opgeruimd

10. Afval

Afval kan een bron van ziektekiemen zijn en trekt ongewenste dieren aan. Afvalcontainers worden dagelijks geleegd en de afvalzakken worden aan het einde van de dag weggegooid.

11. Checklist verplichte aanwezige (hygiëne)materialen

- Latex handschoenen
- Vloeibare handzeep
- Papieren handdoekjes
- Wattenstaafjes (niet toegestaan voor reinigen lichaamsholtes)
- Desinfecterende handgel (handalcohol)
- Gesloten afvalbakken in speelruimtes en toiletten (pedaalemmers)
- Per groepsruimte 2 handdoeken per dag voorraad min 20
- Per ruimte min 24 washandjes

- In elke koelkast is een thermometer aanwezig
- Afsluitbare wasmanden
- Voorraad gewone luiers
- Voorraad wc papier
- Voorraad wasmiddel
- Allesreinigers
- Zonnebrandcrème (flacon, tube of spray)
- Koortsthermometer (oor) voorzien van hoesje, sensorkapje met wegwerk oorkapjes
- Vingercondooms
- Gevulde EHBO dozen
- Tisseus
- Theedoeken
- Afwasmiddel
- Vaatwasblokjes
- Speen bewaardoosjes
- Alcohol 70%